

VOKIETIJOS LB VALDYBOS INFORMACIJOS

Informationsblatt der Litauischen Volksgemeinschaft in der Bundesrepublik Deutschland e.V.

Nr.1/2 (392/393)

1981 kovo 31

VASARIO 16 GIMNAZIJOS 30 METŲ SUKAKTIS

Lietuvos nepriklausomybės 63-jų metinių ir Vasario 16 gimnazijos 30 metų sukakties minėjimą surengė Vokietijos LB Valdyba ir Vasario 16 gimnazijos vadovybė š.m. vasario 21 Hüttenfelde. Pasirinktas prieš porą metų pastatytas Bürgerhaus namas, kurio didžioji salė talpina per 500 žmonių.

Minėjimas pradėtas pontifikalinėmis mišiomis, kurias Hüttenfeldo katalikų bažnytelėje aukojo Vakarų Europos lietuvių katal.vyskupas Antanas L.Deksnyš, Mainzo vysk.pavad.Wolfgang Rolly ir šeši kunigai - tėv.dr.Konstantinas Gulbinas, tėv.Alf.Bernatonis, dr.Savickas, klebonai Ant.Bunga bei Br.Liubinas ir msgr.dr.Amann. Meldėsi pilnutėlaitė bažnytelė žmonių, giedodami lietuviškas giesmes ir gausiai priimdami šv.komuniją.

Pamokslą pasakė vysk.Deksnyš. Tai dienai Evangelija buvo parinkta apie nuskriaustą našlę, įkyriai maldavusią teisėją nubausti jos skriaudėjus. Pamokslininkas Evang. prilyginimą perkėlė į šandienos politinę tikrovą. Nuskriaustoji našlė - tai Lietuva. Dievo nebijantys teisėjai - politikai realistai. Vienas teisėjų yra užrišęs našlei burną ir kalba jos vardu. Vieninteliai našlės užtarėjai yra jos vaikai. Nerasdami teisybės pas žemiškus teisėjus, jie kreipiasi į Aukščiausiąjį. Bažnytelė buvo papuošta Lietuvos bei Vatikano vėliavomis ir gražiomis gėlėmis. Jos papuošimu ir sklandžiu pamaldų pravedimu pasirūpino Hüttenfeldo liet.katal. parapijos komitetas.

Tuo pat metu (14 val.) Hüttenfeldo evangelikų bažnyčioje pamaldas laikė ir patriotinį pamokslą pasakė Vasario 16 gimnazijos evang.kapelionas kun. Fr.Skėrys.

Bendras minėjimas vyko Bürgerhaus'e. Iškilnių salė buvo papuošta lietuvių ir vokiečių vėliavomis, dideliu vyčiu, stilizuota gimnazijos emblema, užrašu "30 METŲ" ir gėlėmis. Iškilmes pradėjo Vokietijos LB Valdybos pirmininkas Andrius Šmitas, pasveikindamas garbinguosius svečius: abu vyskopus, Vokietijos vyskupų konferencijos užsieniečių sielovados tautinių direktorių msgr.dr.Amann, Freiburgo vyskupijos atstovą mokyklų dekaną kun.Bechtold, 22 kitus kunigus, Hesseno Landtago pirmininką dr.Wagner, Bundestago narį dr.Carl-Otto Lenz, Hesseno Landtago narį dr.Chr.Greiff, Oberschulam't'o pirmininką dr.Müller, Latvių gimnazijos direktorių kun.Liepkalnį, Bergstrasse's apskr.viršininką dr. Bergmann, Rhein-Neckar apskr.viršininko pavad.dr.Funk, Bergstrasse's apskr. tarybos narius, tarp jų mokyklų tarėją dr.Wolff, Lampertheimo burmistro pavad.Dieter, Lampertheimo miesto tarybos narius, Hüttenfeldo viršaitį Weber, evang.parapijos komiteto pirmininką Ehret. Ypatingą padėką išreiškė Hüttenfeldo katal.parapijos komiteto pirmininkui Edm.Maul. Dėkojo ir visiems Hüttenfeldo gyventojams, kurie mūsų mokyklą maloniai priėmė.

Perskaitytas vidaus reikalų ministerio G.R.Baum sveikinimas. Jame sakoma:

- Per 30 savo gyvavimo metų Lietuvių gimnazija tapo dvasiniu-kultūriniu centru ne tik Vokietijos lietuviams, bet ir toli už jos ribų. Tą reikšmę ji įgijo puoselėdama savo gimtąją kalbą ir paveldėtą kultūrą. Liberališkais pagrindais tvarkomoje pliuralistinėje visuomenėje savaime suprantama, kad kitos tautybės piliečiai turi ne tik laisvę išlaikyti savo kultūrinę tapatybę, bet ir laukti, kad mūsų bendruomenė tas jų pastangas pagal išgales paremtų.

Socialinis įjungimas neturi būti suprastas kaip prievarti kultūrinė asimiliacija. Priešingai - paveldėto savito kultūrinio gyvenimo puoselėjimas yra būtinas mūsų lietuvių piliečių tapatybei išlaikyti. Be to, jis prisideda ir prie mūsų Federacinės respublikos įvairiopo kultūrinio gyvenimo praturtinimo.

Vokiečius ir lietuvius jungia daugelio šimtmečių dvasiniai, ūkiniai ir žmogiški ryšiai. Antrojo pasaulinio karo pasėka buvo ta, kad šiandien mūsų krašte gyvena daug lietuvių. Čia glūdi ir mūsų visų atsakomybė. Šitų samprotavimų išdava buvo ta, kad šalia krašto (lando) lėšų kasmet nemažos sumos Lietuvių gimnazijai skiriamos ir iš federacinių išteklių.

Tikiuosi, kad lietuviai šitoje įstaigoje gerai tarp mūsų jaučiasi ir yra susiradę dvasinę tėviškę.

GERHART RUDOLF BAUM, Federac. vidaus reikalų ministeris

A.Šmitas glaustai apžvelgė permainingą Lietuvos likimą praeityje. Lietuvos istorijos nežinantiems klausytojams jis priminė, kad kraštas, kuris kartu su lenkais pirmasis Europoje įsteigė švietimo ministeriją aniams laikams (XIX a.) gerai išvystytam mokyklų tinklui puoselėti ir prižiūrėti, dėl žiaurios rusinimo politikos turėjo uždaryti mokyklas ir universitetą.

40 metų buvo uždrausta lietuviška spauda. Ji buvo gaminama Rytprūsiuose ir slaptai gabenama į Lietuvą. Tik nepriklausomos valstybės atkūrimas atnešė lietuviškos kultūros ir ūkio suklestėjimą. Jis buvo paskelbtas 1918 Vasario 16 aktu ir savanorių kūrėjų ginklu apgintas. Nedaug jų gyvų beliko. Šioje salėje esantieji pulk.Viktoras Sutkus ir buv. gimnazijos muzikos mokytojas Kazys Motgabis, buvę nepriklausomybės kovų dalyviai, galėtų daug apie jas papasakoti.

Po 22 nepriklausomo gyvenimo metų Lietuva buvo sovietinių rusų okupuota. Okupacija tebesitęsia iki šiandien. Antrajam pas. karui baigiantis apie 100.000 Lietuvos gyventojų atsidūrė Vokietijoje. Vėliau daugelis išvyko į užjūrius, bet per 10.000 dar liko. Kiekviena tauta turi teisę į savo kultūrą. Ta teisė priklauso ir kiekvienai mažumai. Mums, Vokietijos lietuviams, nedaug ji tereikštų, jei neturėtume savo gimnazijos. Apie ją papasakos buvęs jos mokinys ir mokytojas V.Bartusevičius.

Vokietijos lietuvių bendruomenės vardu kalbėtojas dėkojo Federacinės ir Baden-Württembergo vyriausybėms, o taip pat katalikų ir evangelikų Bažnyčioms už gimnazijai teikiamą finansinę paramą.

Pirmasis jubiliate sveikino Mainzo vyskupijos vardu vysk.pagalb.Wolfgang Rolly. Jis pasidžiaugė glaudžiais Romuvos lietuvių ryšiais su Hüttenfeldo katalikais, dėkojo Lietuvių bendruomenei bei gimnazijai ir mokinių tėvams, kad per 30 metų auklėjo savo atžalyną krikščioniška dvasia ir linkėjo toliau tą darbą sėkmingai tęsti.

Hesseno Landtago pirmininkas dr.H.Wagner pastebėjo, kad anksčiau, kai dirbo švietime, Lietuvių gimnazija jam buvo gerai pažįstama. Perėjęs į politikos barus, jis susipažino su drasia lietuvių laikysena sovietų okupacijoje. Linkėjo sėkmės gimnazijai ir lietuvių tautai.

Oberschulam't'o pirmininkas dr.Müller nurodė, kad Vasario 16 gimnazija yra viena iš 120 tokių mokyklų Baden-Württemberge. Vienas pagrindinių reikalavimų mokykloms yra ugdyti meilę tėviškei. Ypač sunkus lietuvių mokyklų uždavinys auklėti jaunimą dviejose kultūrose. Dėkojo mokyklos vadovybei ir visam personalui už jų pastangas ir linkėjo sėkmės.

Bergstrasse's apskr. viršininkas gyrė gimnaziją, kad ji per tris dešimtmečius stengėsi surišti savo jaunimą su lietuviška kultūra, kvėpti jos dvasią. Vertinga yra tai, kad čia europinis daugiatautiškumas reiškiasi lietuviška forma.

Rhein-Neckar apskr. viršininko pavad. dr. Funk sakė, kad netrukus Rennhofo pilis kartu su gimnazija bus įjungta į Bergstrasse's apskritį. Jis tikisi, kad ši lietuvių mokykla ir ateity atliks savo uždavinį - ugdys tėvynės meilę jaunime.

Lampertheimo burmistro pavaduotojas Dieter perdavė savo miesto vadovybės sveikinimus. Pažymėjo, kad Lampertheimas ir iki šiol turėjo daug ryšių su gimnazija. Kai tik Rennhofo pilis bus įjungta į Hüttenfeldą, Lampertheimas pradės rūpintis pilies remontu.

Hüttenfeldo viršaitis Weber pastebėjo, kad prieš porą metų pastačius šį Bürgerhaus'ą, užsimezgė su lietuviais itin draugiški ryšiai. Pageidavo, kad ir ateity jie ta kryptimi vystytųsi.

Jonas Glemža, vienas gimnazijos steigėjų, kalbėdamas lietuviškai priminė, jog iš 20-ies Vasario 16 akto signatarų tik du ar trys buvo be aukštojo mokslo. Prieš 30 metų steigiant Vasario 16 gimnaziją, buvo siekta sustiprinti lietuviškos švietusomenės ugdymą. Linkėjo čia besimokančiam jaunimui siekti akademinio lygio.

Pranešta, kad gauta daug sveikinimų raštu, kurių visų net išvardyti nėra laiko.

Pagrindinis minėjimo kalbėtojas buvo vyr. mokytojas Vincas Bartusevičius, lankęs ir baigęs Vasario 16 gimnaziją, buvęs jos mokytojas ir reikalų vedėjas. Kalbėdamas vokiškai, jis aptarė jubiliatės gimimą ir tikslus žodžiais, paimtais iš Vokietijos LB Valdybos 1950 spalio 16 atsišaukimo:

"Pasitikėdami viso pasaulio lietuvių solidarumu, įsteigėme Diepholze, Vakarų Vokietijoje, lietuvių gimnaziją su bendrabučiu. Šios mokyklos tikslas - išlaikyti Vokietijoje gyvenantį lietuvių jaunimą lietuviais ir paruošti jį dirbti tėvynės Lietuvos labui...

Tai yra pirmasis egzaminas po visą pasaulį išsklaidytai Lietuvių bendruomenei. Jei jį išlaikysime, ši mūsų auklėjimo įstaiga bus patvari ir atliks savo uždavinį. Tada mes pamatysime ir suprasime, jog lietuvių vieningumas yra nesunaikinama jėga, kuri mums padės nugalėti sunkią kovą už lietuvišką kultūrą ir už lietuvių tautos laisvę".

Paveikiai atsiliepdami į šį kreipimąsi, tautiečiai sudarė sąlygas šiai gimnazijai gyvuoti 30 metų.

Toliau prelegentas kėlė klausimus: kokią reikšmę Vasario 16 gimnazija turėjo lietuvių jaunimui, Vak. Vokietijos lietuviams, pačiai Vak. Vokietijai ir kokia šios mokyklos ateitis?

Atsakydamas į pirmą klausimą, V. Bartusevičius nurodė, kad pokarinėmis sąlygomis mūsų mokykla įgalino jaunimą įsigyti aukštesniojo mokslo išsilavinimą. Beveik nė vienas lietuvių gimnazijos auklėtinių anuomet nebūtų galėjęs lankyti tolygios vokiečių mokyklos. Tikra palaima ji buvo vėliau į Vokietiją atvykusių repatriantų (Spätheimkehrer) vaikams, nemokantiems vokiečių kalbos.

Prelegentas nušvietė anuometines buitines ir mokslo sąlygas pilies bendrabuty, kuriame gyveno apie 180 berniukų ir mergaičių (paskutiniaisiais metais apie 40 berniukų), o mokėsi blogai šildomuose mediniuose barakuose. Maitinimas buvo prastas. Bet ir tokiomis sąlygomis pasiekti neblogi rezultatai. Išvada - nei buitinės mokyklos sąlygos, nei mokytojų kvalifikacijos neturi lemiamos įtakos mokinių pasiruošimui ateities gyvenimui. Pabrėžė stiprų mokinių susigyvenimą, kuris tebetveria iki šių dienų. Jis išplaukė iš to fakto, kad mokykla dalinai atstojo ir prarastą tėviškę.

Atsakydamas į antrą klausimą, kalbėtojas pastebėjo, jog 1946-47 Vak. Vokietijoje buvo 116 liet. vaikų darželių, 97 pradžios mokyklos, 15 progimnazijų, 25 gimnazijos ir 7 amatų mokyklos, kurias lankė per 10.000 mokinių. Įsibėgėjęs emigracijai 1949-50, visos mokyklos užsidarė. Tada Vokietijos LB 1950 rugpjūčio 18 nutarė išlaikyti bent vieną gimnaziją Diepholze. 1951.II.16 ji pavadinta Vasario 16 gimnazija. 1954 perkelta į nuosavą pilį ir sodybą Hüttenfelde. Sąlygos buvo varganos, bet jos vis gerėjo. 1965 pastatyti nauji mokyklos rūmai, 1972 - naujas mergaičių bendrabutis. Rei-

kalingas naujas pastatas ir berniukų bendrabučiu arba pagrindinio remonto dabartinis, esantis pilyje.

Iš pradžių gimnazija išsilaikė viso pasaulio lietuvių aukomis. Daugelyje kraštų įsisteigė rėmėjų būreliai. Kai kurie jų veikia jau 30 metų. Paminėtas kun. Ben. Sugintas, kuris vienas surinko apie 150.000 dolerių. Tik 1954 pradėtas imti nedidelis (20 DM) mokestis už išlaikymą bendrabuty, kuris dabar pasiekė 300 DM per mėnesį. Nuo 1959 gimnazija pradėjo remti Baden-Württembergo ir Federacinės Vokietijos vyriausybės, be kurių paramos šiandien mokykla nepajėgtų išsilaikyti. Viso pasaulio lietuviai joms dėkingi už suteiktą jaunimui galimybės pasisavinti lietuvišką kultūrą ir laisvės meilę. Padėka už finansinę paramą priklauso ir Vokietijos katalikų bei evangelikų Bažnyčioms.

Didžiai reikšminga šita gimnazija yra Lietuvių bendruomenei. Per tūkstantis jaunuolių yra sėdėję jos suoluose. Daugelis jų aktyviai dalyvauja mūsų Bendruomenės gyvenime. Buvusių mokinių šiandien užtinkame apylinkių vadovybėse ir tarp šios mokyklos mokytojų. IV Pasaulio lietuvių jaunimo kongreso organizacinis komitetas buvo sudarytas beveik išimtinai iš buvusių tos gimnazijos auklėtinių. Trys iš keturių Vokietijos lietuvių jaunimo sąjungos vadovybės narių yra buvę jos mokiniai. Iš 15-kos dabartinės Vokietijos LB Tarybos narių 5 yra buvę mūsų gimnazijos auklėtiniai. Du iš penkių Vokietijos LB Valdybos narių, drauge ir jos pirmininkas, yra tos mokyklos absolventai. Jei tą statistiką tęstume toliau, ji dar ryškiau paliudytų Vasario 16 gimnazijos reikšmę Lietuvių bendruomenei.

Per 100 jos mokinių yra išgiję abiturą ir apie 600 - vad. mažąją abiturą, t. y. baigę 6 klases. Tarp baigusiu mūsų gimnaziją užtinkame mokslininkų ir kunigų, gydytojų ir inžinierių, mokytojų ir teisininkų, muzikų ir dailininkų.

Gimnazijos tautinių šokių grupė ir dainininkai padeda LB apylinkėms atlikti jų renginių programas. Ir pačioje gimnazijoje vyksta įvairūs posėdžiai, suvažiavimai, vaikų vasaros stovyklos, studijų savaitės bei sodo šventės. Tuo būdu ji yra tapusi Vokietijos ir visos Europos lietuvių dvasiniu centru. Lietuvių bendruomenė šiandien būtų daug skurdesnė, jei neturėtų savos gimnazijos.

Turėtume Vasario 16 gimnazijai palinkėti tol gyvuoti, kol bus būtina reikalinga. Tačiau linkėtina, kad tai neužtruktų per ilgai, - baigė savo referatą V. Bartusevičius.

Gimnazijos kuratorijos vardu visiems mokyklos rėmėjams padėkos žodį tarė jos pirmininkas tėvas Alfonsas Bernatoniš. Sakė, kad pagrindiniai gimnazijos išlaikytojai yra vokiečių federacinė ir krašto vyriausybės. Didelę paramą kasmet teikia Vokietijos katal. vyskupų konferencija. O praeitų metų gale, kai atrodė, kad artėja finansinė katastrofa, į pagalbą su 100.000 DM atskubėjo ir Vokietijos evangelikų Bažnyčia, įgalindama be skolų užbaigti finansinius metus. Be viso pasaulio lietuvių paramos taip pat negalėtume išsiversti.

Kreipdamasis į savo tautiečius lietuviškai, kalbėtojas prašė pasitikėti gimnazija ir visomis jėgomis stengtis ją išlaikyti.

Po 15 minučių pertraukos vyko gan ilga ir įvairi gimnazijos mokinių ir mokytojų paruošta programa, kurią gerai pranešinėjo Lidiya Kairytė. Ją pradėjo Latvių gimnazijos direktorius kun. Liepkalns sveikinimu. Du jį lydėję mokiniai, apsirengę tautiniais latvių drabužiais, užuot sveikinę žodžiais, pasveikino latviška daina. Dainuojanti mokinį kanklėmis palydėjo latvaitė.

Vasario 16 gimnazijos dainų būrelis padainavo "Norėčiau aš keliauti". Tautinių šokių grupė sušoko rugučius, kubilą ir malūną. V klasės Monika Gaižauskaitė raiškiai deklamavo Putino-Mykolaičio "Tėvų šalis". Dainų būrelis vėl dainavo "Leiskit į tėvyne", sušoktas gyvataras. Berniukų bendrabučio vedėjai V. Lemkė (akordeonas) bei R. Tesnau (smuikas ir mandolina) ir IV kl. A. Herbstas (akordeonas) pagrojo lietuviškų dainų melodijų pynę, kurią vėliau vėl tęsė po taut. šokių ir deklamacijų.

Grižęs į sceną, dainų būrelis padainavo "Lietuva brangi", o I kl. Tanja Huber padėklamavo Zigmo Gėlės "Tėviškę". Ją tuoj pat pakeitė taut. šokių grupė su suktiniu ir gitaristai - VIII kl. R. Dirgėlas, VI kl. L. Kemeraitytė ir VII kl. K. Langytė. Jie grodami dainavo lietuviškas dainas.

Paskui vėl pasirodė taut. šokių grupė. Sušokusi lenciūgėlį ir vienai dainai ("Sėdžiu už stalelio") užleidusi sceną dainų būreliui, užsklendė programą oželiu ir sadute. Baigdamos sadute, mergaitės įteikė gėles garbingiems svečiams.

Uždaromąjį žodį tarė gimnazijos direktorius Jonas Kavaliūnas. Jis dėkojo visiems už finansinę paramą mokyklai, vyskupams ir kunigams - už šios dienos pamaldas, Hüttenfeldo gyventojams - už gausius laimikius tombolai, Latvių gimnazijos direktoriui Liepkalniui ir kitiems, atvykusiems į šias iškilmes ir atsiuntusiems sveikinimus.

Lietuviškai direktorius dėkojo prie šių iškilmių ruošimo prisidėjusiems: vicedirektorei V. Pancerienei, mokytojams ir mokiniams, jų tėvams su komiteto pirmininku Bitautu, šventės rengimo komitetui su pirmininku J. Sabu, L. ir Br. Riteriams, Eug. Lucienei, gimnazijos steigėjams ir jos Kuratorijai su pirmininku tėvu Alf. Bernatoniu, Vokietijos lietuvių bendruomenei su pirmininku A. Šmitu, JAV-bių, Kanados, Kolumbijos ir kitų kraštų lietuviams, jų Bendruomenėms ir fondams bei rėmėjų būreliams ir visiems kitiems, įgalinusiems gimnaziją viltingai žengti į ketvirtą dešimtmetį.

Sugrotas Vokietijos ir visų sugiedotas Lietuvos himnas.

Programa salėje užtruko 4 valandas, bet niekas, netgi gausūs svečiai vokiečiai, nesiskundė nuoboduliu.

Po programos aptvarkius salę ir jos pakraščiuose sustačius stalus, pradėta pramoginė dalis. Garbingieji svečiai pakviesti į atskirą kambarį užkandžių, kuriuos paruošė Schwetzingeno LS lietuvių kuopos virtuvė. Kiti susispietė prie dviejų bufetų - prie dešrelių ir kavos bei pyragų ir prie įvairių gėrimų. Pyragus bei tortus iškepė ir padovanojo darbščiosios Romuvos moterų klubo narės. Veikė tombola, vadovaujama R. ir Ž. Tendzegolskių. Daug vertingų laimikių jai surinko Ant. Šiugždinis, senj.

Priešsaly buvo mokyt. A. Krivicko iškabinėti gausūs mokinių piešiniai. Atskirame kambary buvo įrengta mokinių darbų parodėlė ir skautų kampelis.

Numalšinę alkį ir troškulį, šeimininkai ir jų svečiai pramogavo šnekučiuodami ir šokdami gerokai iki po vidurnakčio. Šokiams grojo trijų muzikantų kapela iš Darmstadto. Į minėjimą atsilankė per 500 žmonių.

----- xXx -----

V o k i e t i j o s L B T a r y b o s s u v a ž i a v i m a s

1980 lapkričio 22 išrinktos Vokietijos LB Tarybos pirmoji sesija vyko 1981 kovo 14 Romuvoje. Iš 15 Tarybos narių dalyvavo 13. Neatvyko dr. G. Bauras iš Bielefeldo ir kun. V. Šarka iš Hamburgo.

9, 15 val. suvažiavimą atidarė Tarybos prezidiumo vicepirmininkas tėvas Alf. Bernatonis, sveikindamas naująją Tarybą, ypač naujuosius narius. Minutės susikaupimu prisimintas pernai miręs Tarybos prezidiumo pirmininkas dr. Jonas Grinius.

Pirmininkavimą perėmęs seniausias narys J. Lukošius pasidžiaugė, kad į Tarybą kandidatavo 25 asmenys. 15 buvo išrinkti, o 10 liko kandidatais. Sveikino ir kandidatus, pagirdamas jų ryžtą sutikti dirbti mūsų Bendruomenės labui.

Išrinktas naujasis T a r y b o s p r e z i d i u m a s - pirmininkas tėv. Alfonsas Bernatonis, vicepirmininkas Justinas Lukošius ir sekretorė Živilė Vilčinskaitė - vadovavo tolimesniems posėdžiams.

Priimta darbotvarkė; perskaitytas ir be pataisų patvirtintas praėjusio suvažiavimo protokolas. Balsams skaičiuoti pakviesti M.Šmitienė ir Kest. Ivinskis.

Vokietijos LB Valdybos pirmininkas Andrius Šmitas apžvelgė praėjusių kadencinių metų veiklą. Mūsų Bendruomenės narių skaičius pastovus - apie 1.000. Per metus maždaug tiek įstoja naujų, kiek numiršta.

Per praėjusius metus dirbo tokios sudėties VLB Valdyba: pirmininkas A. Šmitas, vicepirmininkė Eug.Lucienė, sekretorius inž.J.Sabas, išdininkas A.Lipšys ir narys kultūros reikalams V.Bartusevičius. Užmezgti ryšiai su Amnesty International Bergstrasse's skyriumi. 1980.V.22 Weinheime jis suruošė viešą paskaitą apie kalinimo sąlygas švietų kalėjimuose ir koncentracijos lageriuose, kurią skaitė Kest.Jokubynas.

Kartu su latviais ir estais Hüttenfelde surengtas Pabaltijo okupacijos 40-ųjų metinių minėjimas, pasisekusi vaikų vasaros stovykla, Europos kraštų LB ir lietuvių jaunimo vadovybių su PLB Valdybos pirmininku V.Kamantu suvažiavimas Innsbrucke, kur svarstyti "Europos lietuvio" bei Vasario 16 gimnazijos reikalai; pasisakyta dėl Lietuvių bendruomenės ginčo su VLIKU. Vokietijos LB vadovybė paprašyta ištirti galimybą suruošti Europos lietuvių dienas 1982, o taip pat jaunimo stovyklą 1981 (žr. INFORMACIJŲ Nr.5/6 psl.1-6). Aktyviai prisidėta prie Pabaltiečių dienų suruošimo Annaberge. Romuvoje surengta Sodo šventė, kuria pagerbtas visuomenės veikėjas Jonas Glemža, Vokietijos LB darbuotojų suvažiavimas, centrinis Vasario 16 minėjimas kartu su gimnazijos 30 metų sukaktimi, įsteigtas Lietuvių kultūros institutas.

Vokietijos LB ir Vasario 16 gimnazijos vardu įteiktas prašymas Baden-Württembergo ir Federacinei vyriausybei, prašant paramos pilies remontui. Bonna sutinka projektą remti, jei jam lėšų skirs Stuttgartas. Nors prašymą parėmė įtakingi politikai, bet Stuttgartas atsisakė skirti lėšas. Trukdo vedamos derybos dėl Hesseno ir Baden-Württembergo sienų pakeitimo ir Romuvos įjungimo į Heseną. Laukiama, kad vyriausi abiejų kraštų organai dar šiemet padarys galutinius sprendimus dėl sienų.

Lituanistinė mokykla veikia tik Mūnchene. Ten pat yra tautinių šokių grupė, o antra - Vasario 16 gimnazijoje. Vokietijos LB Valdybos įgaliotinių prie kraštų vyriausybių veikla priklauso nuo apylinkių veiklos. Daugiausia iniciatyvos rodo Jer.Gulbinas, įgaliotinis Nordrhein-Westfalijai.

Šalia Bendruomenės dar neblogai veikia lietuvių moterų klubai. Nereti svečiai lietuviai yra ir kun.J.Urdzės administruojamuose Pabaltiečių krikščionių studentų namuose Annaberge.

Kadangi A.Šmitas buvo ir IV Pasaulio lietuvių jaunimo kongreso ruošos komiteto pirmininkas, tai pranešė, kad šiomis dienomis baigta jo galutinė apyskaita. Iš viso Kongresas Vokietijoje turėjo 297.091,65 DM pajamų iš renginių, Vokietijos lietuvių aukų ir 10.000,--DM vokiečių valdžios paramos. Išlaidų padaryta 243.483,76 DM. Pelno liko 53.607,89 DM. Iš tos sumos 27.773,25 DM gauna Pasaulio LB Valdyba bei Pasaulio lietuvių jaunimo sąjunga ir 25.834,64 DM lieka Vokietijos lietuvių jaunimo sąjungos reikalams. Visa atskaitomybė bus pateikta Vokietijos LB Kontrolės komisijai patikrinti.

V.Bartusevičius smulkiau apibūdino Vokietijos LB darbuotojų suvažiavimą (žr. INFORMACIJŲ Nr.7/8, psl.1-2) ir Lietuvių kultūros instituto įsteigimą.

Išdininkas Arminas Lipšys apžvelgė Vokietijos LB Valdybos finansus 1980. Kadangi visiems suvažiavimo dalyviams buvo įteikta 1980 gruodžio 31 balansas, 1980 pajamų-išlaidų apyskaita ir 1981 bei 1982 sąmatos, tai apie finansus ir nebuvo daug ko kalbėti.

Kontrolierius Rič.Tendzegolskis perskaitė jo ir kontrolieriaus Ant.Veršelio, senj., š.m. sausio 22 atlikto Vokietijos LB Valdybos kasos ir ūkio atskaitomybės tikrinimo protokolą. Rasta, kad atskaitomybė vedama tvarkingai. Abu kontrolieriai pasiūlė Tarybai VLB Valdybos 1980 apyskaitą ir

balansą tvirtinti ir atleisti Valdybą nuo atsakomybės.

Garbės teismo pirmininkas J.Lukošius painformavo, kad Teismas 1980 būtų neturėjo.

Vasario 16 gimnazijos kuratorijos valdybos pirmininkas tėv.Alf.Bernatonis pranešė, jog š.m. vasario 28 vyko metinis Kuratorijos narių suvažiavimas. Šiuo metu gimnazijoje mokosi 61 mokinys, dirba 31 apmokamas darbuotojas (mokytojai, administracijos tarnautojai, ūkio darbininkai). Gimnazijos ir bendrabučių samatos jau peršoko milijoną DM per metus. Vieno mokinio išlaikymas kainuoja 1.430,--DM per mėnesį. Nuo š.m. kovo 1 už bendrabutį ir maistą reikia mokėti po 300,--DM per mėnesį. Padėtis sunki. Pranešėjas prašė visus Tarybos narius padėti gimnazijai verbuoti mokinius. LB atstovai sudaro daugiau kaip 1/3 Kuratorijos narių.

Prieš akis didelis darbas - berniukų bendrabučio (pilies) remontas. Jubiliejinė gimnazijos šventė š.m. vasario 21 susilaukė didelio atgarsio vokiečių visuomenėje ir spaudoje. Pranešimai apie ją buvo spausdinami pirmuose dienraščių puslapiuose. Reportažus išidėjo 6 laikraščiai. Liepos 3-5 įvyks buvusių gimnazijos mokinių, darbuotojų bei rėmėjų saskrydis su šeimomis.

Vokietijos lietuvių jaunimo sąjungos valdybos pirmininkas Kęstutis Ivinskis painformavo, kad 1980 gruodžio 6 išrinkta nauja Sąjungos valdyba (žr. INFORMACIJŲ 9/10 Nr., 11 psl.) Š.m. gegužės 1-3 Romuvoje ruošiamas VLJS suvažiavimas. Liepos 26 - rugpjūčio 2 įvyks lietuviško jaunimo eksperimentinė stovykla taip pat Romuvoje. Stovyklos tema - lietuvių liaudies paročiai. Tikimasi dalyvausiant apie 25-30 jaunuolių iš Vokietijos ir dar svečių iš kitų kraštų. Pasaulio LJS vadovybė pažadėjo atsiųsti tris vadovus iš JAV-bių ir apmokėti jiems kelionę.

Leidžiamas šimto lietuvių dainų dainorėlis su gaidomis. Žadėjo iš IV PLJ Kongreso likusį pelną taupiai naudoti, kad Vokietijos LJS ilgesniam laikui turėtų finansinį pagrindą.

Pasinaudodami 8-ju darbotvarkės punktu (klausimai ir diskusijos dėl pranešimų), suvažiavimo dalyviai prašė papildomų informacijų, reiškė nuomones ir darė siūlymus dėl Bendruomenės darbuotojų suvažiavimo ir jų reikšmės sustiprinimo, dėl santykių su apylinkėmis pagyvinimo ir apsnūdusių apylinkių pažadinimo, dėl Lietuvių kultūros instituto, dėl pilies remonto. Naujoji (išrinksima) Valdyba paprašyta budriai sekti derybas tarp Baden-Württembergo ir Hesseno dėl tų kraštų sienos pakeitimo ir žiūrėti, kad nebūtų padaryti Vokietijos lietuvių bendruomenei nenaudingi sprendimai.

Svarstant gimnazijos reikalus išryškėjo, kad šiemetinėje milijoninėje samatoje lietuvių dalis siekia per 150.000,--DM be tėvų įmokų už vaikų išlaikymą. Pagyvėjusi rėmėjų būrelių veikla, pažadėta didesnė BALFo bei Lietuvių fondų parama ir Pasaulio lietuvių bendruomenės vadovų talka leidžia tikėtis, kad ta suma bus gauta.

Vokietijos LB Valdybos pajamų išlaidų apyskaita už 1980 metus patvirtinta 50.335,96 DM. Priimta 1981 samata 61.100,--DM ir 1982 samata - 68.070,--DM sumos.

Vokietijos LB Tarybos kandidatas K.Baronas raštu pasiūlė 40 metų sukakties sukilimo prieš sovietinę okupaciją minėjimą Hüttenfelde ruošti kartu su vietos vokiečiais birželio 17 (Tag der deutschen Einheit), 1982 suruošti Anglijoje Europos lietuvių dienas, pasirūpinti Augsburgėje esančio lietuviško kryžiaus remontu bei priežiūra. Taryba nutarė 40 metų sukilimo sukakties minėjimo klausimą pavesti Valdybai spręsti. Jei Anglijos lietuviai 1982 suruoštų Europos lietuvių dienas, jose dalyvauti. Europos lietuvių dienų Vokietijoje 1982 neruošti. Mečys Landas prašomas susitarti su kun.A.Bunga ir kun.A.Rubiku dėl lietuviško kryžiaus Augsburgėje priežiūros.

Prieita išvada, kad vaikų vasaros stovyklos įvairiopa naudingos. Pageidaujama, jog ir šiemet stovykla būtų surengta. Taip pat ir Bendruomenės darbuotojų suvažiavimas, ir centrinis Vasario 16 minėjimas 1982.

Pastebėta, kad stojimo į Bendruomenę pareiškimai per ilgi ir per painūs. Valdyba prašoma pagaminti naujas stojimo į Bendruomenę anketas ir statutus ir juos išsiuntinėti apylinkėms.

Liepos 3-5 gimnazija ruošia didelį buvusių mokinių, mokytojų ir darbuotojų su šeimomis sąskrydį Romuvoje su plačia programa. Vokietijos LB vadovybė prisidės prie jo suruošimo, todėl kitų renginių, kaip Sodo šventė ir pan. šiais metais neruoš.

Praėjusiais metais Lietuvoje pradėtas žiaurus kovotojų už žmogaus teises persekiojimas. Taryba ragina paremti juos ir jų šeimas materialiai ir moraliai (sveikinimais ir pan.).

Pastebėta, kad vokiečių mokyklos ir visuomenė neinformuojamos arba desinformuojamos apie Lietuvą. Taryba kreipia Lietuvos kultūros instituto dėmesį į šį faktą.

Neseniai iš JAV-bių sugrįžęs inž. J. Sabas parvežė Pasaulio LB Valdybos pirmininko V. Kamanto sveikinimą Tarybos suvažiavimui.

Išrinkta nauja V o k i e t i j o s L B V a l d y b a, kuri taip pasiskirstė pareigomis: pirmininkas inž. J. K. Valiūnas, vicepirmininkas vyr. mokyt. Vingis Damijonaitis, sekretorė stud. Živilė Vilčiūskaitė, išdininkas Ričardas Tenzegolskis ir narys Arminas Lipšys.

K o n t r o l e s k o m i s i j a: inž. Juozas Sabas, Antanas Veršelis, senj., ir Eugenija Lucienė.

G a r b e s t e i s m a s: pirmininkas Justinas Lukošius, pavaduotojas vyr. mokyt. Vincas Bartusevičius ir nariai - V. Bartusevičius ir Marytė Šmitienė-Dambriūnaitė. Kandidatas - Mečys Landas.

Priimta r e z o l i u c i j a: "Vokietijos LB Taryba sveikina iniciatyvą Bendruomenės ribose steigti Lietuvos kultūros institutą, pažada visokeriopa paramą ir skatina Vokietijos LB Valdybą, apylinkių vadovybes bei visus Bendruomenės narius Lietuvos kultūros institutą pagal išgales remti."

Tarybos prezidiumo pirmininkas tėv. Alf. Bernatonis pasveikino naująją VLB Valdybą, linkėdamas jai sėkmės, o senajai padėkojo už atliktus darbus.

Sugiedojus Lietuvos himną, suvažiavimas baigtas 21 val.

----- xXx -----

V A S A R I O 1 6 M I N Ė J I M A I

B r e m e n

VLB Bremeno apylinkė kasmet suruošia du didesnius renginius. Ir š. m. vasario 14 svetainėje "Zum Kuhhirten" surengė Lietuvos nepriklausomybės atgavimo minėjimą. Dalyvavo apie 100 žmonių, tarp jų 16 tautiečių iš Bad Zwischenahno ir keli iš Osnabrücko. Apylinkės pirmininkas Br. Skruodys, atidarydamas minėjimą, aptarė nepriklausomybės reikšmę.

Į garbės prezidiumą pakviesti: tėvas dr. Konst. Gulbinas, VLB Bad Zwischenahno apylinkės pirmininkas P. Kazirskis, A. Požėla, H. Bružauskas ir P. Norėika. Pagrindinę kalbą pasakė A. Požėla. Kalbėjo apie Lietuvos nepriklausomybės atgavimą 1918 vasario 16, jos žydėjimą per 22 metus ir praradimą 1940 birželio 15. Iškėlė tėvynės meilę ir skatino neprarasti vilties, kad vėl sugrįšime į laisvą ir nepriklausomą Lietuvą. Trumpai kalbėjo ir tėv. Gulbinas. Skruodienė ir D. Priebe paskaitė savo eilėraščių. Tylos minute pagerbti žuvę už tautos laisvę ir ištrėmimo Sibire. Oficialioji dalis baigta tautos himnu.

Gerokai iki po vidurnakčio pasilinksminta dainuojant, šokant ir draugiškai šnekučiuojantis. Prieš minėjimą tėv. dr. Konst. Gulbinas laikė liet. katalikams pamaldas bažnyčioje.

L ŭ b e c k

Lietuvos nepriklausomybės atstatymą prieš 63 metus Lübecko lietuviai su savo svečiais paminėjo vasario 14 užsieniečių centre. Po atidaromojo LB apylinkės pirmininko Pr.Kotkio žodžio ir po paskaitos vyko meninė programa bei vaisės ir šokiai.

Vasario 15 kun.dek.V.Šarka aukojo šv.mišias už Lietuvą ir lietuvius Props-tei bažnyčioje.

M ū n c h e n

Vasario 14 Susitikimo namuose VLB Mūncheno apylinkės suruoštas minėjimas buvo kuklus dalyvių skaičiumi (apie 40), bet turiningas programa ir nuotaikingas. Renginį 16,30 val. atidarė apylinkės pirmininkas R.Hermanas.

Mintimis apie Vasario 16 aktą pasidalino Vokietijos LB Valdybos reikalų vedėjas J.Lukošius. Jo pusvalandį trukusi paskaitėlė susidėjo iš dviejų dalių: iš paties Akto nagrinėjimo ir iš svarstymo, paremto per 60 metų susikaupusiais duomenimis, kokia šiandien būtų Lietuva, jei 1918-19 būtų buvusi sukurta ne Vasario 16 aktu paskelbta nepriklausoma demokratinė Lietuvos respublika, bet Vinco Kapsuko-Mickevičiaus siūlyta ir Maskvos pagalba bandyta steigti Sovietų socialistinė Gudijos-Lietuvos respublika. Prelegentas kėlė klausimą, ar lietuviai ir lietuvybė savame krašte nebūtų susilaukusi tokio pat likimo, kokio susilaukė lietuvių apgyventose Gudijos vietovėse.

Namo šeimininkų ir latvių vardu sveikinimo žodį tarė Haus der Begegnung vedėjas latvis Liepinš. Buvo atsilankiusi ir estų atstovė.

Mūnchenišké estrados dainininkė Violeta Rakauskaitė pasirodė su nauja, Lietuvoje paskutiniu laiku sukurtų dainų, programa. Jos žodžiais, klausantis tų dainų atrodo, lyg ten žmonės gyventų nerūpestingai, dainuodami apie savo krašto grožį ir jo meilę. Labai gyvai ir vykusiai interpretuodama, su orkestro palyda iš magnetofono juostelės, solistė dviem išėjimais padainavo devynias B.Gorbulskio, V.Telksnio, M.Vaitkevičiaus ir kt. dainas. Dauguma jų komponuotos jau vakarietiškais ritmais.

Ilgesnį laiką įlsėjėsi RATUKO šokėjai, anot M.Lando, "atsikratę" A.Grinienės globos, sušoko suktinį, kubilą, o žiogeliui atlikti sugebėjo suburti net 8 moteriškas šokėjas ir 4 vyrus. Šokius akordeonu palydėjo M.Landas. Meninės programos atlikėjos-ai susilaukė triukšmingų katučių, gi solistė ir RATUKO vadovė bei šokėja Kr.Žutautaitė-Dreslerienė apdovanotos gražių gėlių puokštėmis. Prelegentas įvertintas buteliu prancūziško. Sugiedotas Lietuvos himnas. Daug fotografuotasi.

Po programos visi pakviesti skaniai paruoštų ir skoningai patiektų gausių užkandžių. Netrūko ir gėrimų. Veikė loterija, kurios bilietai buvo parduoti per trumpą laiką. Lietuviškas pabendravimas su dainomis užtruko iki vidurnakčio.

Buvo išdėstyti dail.Stankūnienės paveikslai, vaizduoja moters darbus. Salė buvo papuošta didelėmis lietuvių ir vokiečių vėliavomis, kurių vidury švietė 63 skaitmuo. Gražu ir prasminga.

R a s t a t t

VLB Rastatto apylinkės valdyba Lietuvos nepriklausomybės šventą suruošė vasario 14 Dvylikos apaštalų parapijos salėje. 15 val. koplyčioje bendras pamaldas laikė tėv.A.Bernatonis ir kun.Fr.Skėrys, kuris pasakė ir pamokslą apie tautos nepriklausomybę religine prasme. Tėv.Alf.Bernatonis aukojo šv.mišias. Meldėsi per 60 abiejų konfesijų tautiečių, darniai giedodami evangelijų ir katalikų liet.giesmes.

Parapijos salėje minėjimą atidarė Fel.Andrijauskas. Pasveikinimo žodį lietuviškai ir vokiškai tarė apylinkės pirmininkas Paulius Gustainis, pastebėdamas, kad ir šiemet atvyko daug tautiečių iš Pforzheimo. Jis siūlė pforzheimiškiams patiems tokiuos minėjimus ruošti.

Paskaitėlę apie nepriklausomybės atgavimą ir vėlyvesnius laikus skaitė tėv. Alfonsas Bernatonis, pabrėždamas tėvynės meilės kilnumą ir ragindamas neprarasti vilties, kad vėl sugrįšime į laisvą ir nepriklausomą Lietuvą.

Meninę programą atliko patys rastattiškiai. Eilėraščių deklamavo Elė Gustainienė. Penkių vyrų chorelis (Ansas Kuršus, Viktoras ir Paulius Gustainiai, Feliksas Andrijauskas ir Augustas Sergėjus) drąsiai vyriškai padainavo penkias dainas. Kitas penketukas - 4 moterys (Elė Gustainienė, Albina Savistauskienė, Dora Dambrauskienė bei Erika Sergėjienė) ir V. Gustainis atliko trejetą dainų. A. Savistauskienė ir V. Gustainis dainavo dar ir duetu. Galiausiai visi kartu užtraukė "Lietuva brangi..."

Užbaigos bei padėkos žodį tarė apylinkės pirmininkas P. Gustainis. Į minėjimą atsilankė per 100 žmonių.

Pasisekė ir Lionės Wolf-Gustainytės surengta turtinga loterija. Plokštelių muzikai grojant, buvo šokama iki vidurnakčio.

S a l z g i t t e r

Lietuvos nepriklausomybės atstatymo metinės čia iškilmingai paminėtos vasario 14. Šv. mišias Šv. Juozapo bažnyčioje aukojo kun. dek. V. Šarka ir vokiečių klebonas kun. Rud. Schmidt.

Parapijos salėje minėjimą pradėjo apylinkės pirmininkas Ant. Kairys. Apie Vasario 16 aktą ir nepriklausomybės laikotarpį vokiečių kalba paskaitą skaitė Milda Kremsier. Romas Gasiūnas kalbėjo lietuviškai apie nepriklausomybės atgavimą 1918 ir vėlesnius laikus. Sveikinimo kalbą pasakė kun. V. Šarka. Po programos vyko šokiai, grojant R. Gasiūnui ir H. Kremsier. Veikė bufetas, kuriuo rūpinosi Z. Gasiūnienė, Reg. Jazbutytė, El. Kairienė ir kt.

Kovo 1 įvyko šv. Kazimiero minėjimas ir Lietuvos šventė. Šv. mišias atnšavo kun. V. Šarka. Po pamaldų salėje naujausias lietuviškas dainas gražiai dainavo estrados dainininkė Violeta Rakauskaitė. Kavutę paruošė Černiauskienė ir dr. A. Šilinytė.

M e m m i n g e n

Memmingeniškių minėjimai dažniausia trunka dvi dienas. Šeštadienį būna minėjimas su menine programa ir pasilinksminimu, o sekmadienį iškilmingos pamaldos. Kadangi salė šiemet vasario 14 buvo užimta, tai abi minėjimo dalys atliktos sekmadienį - vasario 15.

10 val. pamaldos, kaip visados Memmingene didžiųjų švenčių progomis, buvo iškilmingos. Koplyčioje meldėsi ir liet. giesmes gražiai giedojo apie 70 žmonių. Prie altoriaus, papuošto gėlėmis ir didžiule, vysk. Deksnio prieš porą metų pašventinta žvake, apsupta dviejų mūsų trispalvių, šv. mišias aukojo kun. doktorantas Dom. Valentis iš Bad Wörishofeno. Jis pamokslą pasakė apie asmeninį atlaidumą griešams ir apie tautų susitaikinimą. Meistriškai vargonavo, tarpais palydėdamas dūda grojantį Weh, prof. dr. Vytenis M. Vasyliūnas. Darniai ir galingai skambėjo lietuviškos giesmės.

Popiet minėjimą salėje, papuoštoje lietuvių bei vokiečių vėliavomis, vyčiu ir didelėmis raidėmis per visą sceną ištiestu šūkiu "Mes tikime į Lietuvos prisikėlimą", atidarė LB apylinkės pirmininkas K. Radzevičius. Monika Gaižauskaitė, Vasario 16 gimnazijos mokinė iš Memmingeno, raiškiai padeklamavo Putino eilėraščių "Tėvų šalis". Sugiedotas Lietuvos himnas. Sveikino latvių atstovas Filipsons, o jo dukrelė įteikė pirmininkui didelę gėlių puokštę. Vokietijos LB Valdybos vardu sveikinimo žodį tarė jos reikalų vedėjas J. Lukošius, pabrėždamas Vasario 16 akto reikšmę nepriklausomai ir šiandieninei Lietuvai. VLB Mūncheno apylinkės pirmininkas R. Hermanas pasidžiaugė, kad memmingeniškiai ir mūncheniškiai lietuviai gražiai bendrauja. Tai jų vadovų, daugiausia K. Radzevičiaus ir kun. A. Rubiko, nuopelnas.

Vasario 16 gimnazijos direktorius Jonas Kavaliūnas savo paskaitoje pabrėžė, jog Vasario 16 aktas amžiams įrašytas į Lietuvos istoriją ir niekas jo nebeištrins. Nors nepriklausomybės netekome, bet Vasario 16-oji pagarbiai minima Lietuvoje ir svetur, kur tik lietuviai gyvena. Tai nėra kokie nostalgiški praeities prisiminimai, bet Lietuvos valstybingumo išlaikymas ir jo perdavimas ateinančioms kartoms.

Lietuvių tauta nyksta tėvynėje ir svetur. Šeimų pakrikimas, gimimų mažėjimas, alkoholizmas, nutautimas mus žlugdo biologiškai, morališkai ir tautiškai. Mažėja lituanistinės mokyklėlės, tos pagrindinės lietuviybės atramos svetur. Bet nepaisant šių liūdny faktų, mes tebetikime Lietuvos prisikėlimu, kaip skelbia užrašas scenoje. Tą tikėjimą stiprina šviesesnės prošvaistės. Lietuva, stipriausiai besipriešinanti okupacijai, demografiškai yra geresnėje padėtyje už savo kaimynus latvius ir estus. Vasario 16 gimnazijos gyvavimas Vokietijoje yra tikras stebuklas. Ragino visus tautiečius siųsti savo vaikus į ją mokytis.

Su padėtimi Vasario 16 gimnazijoje supažindino mokinių komiteto pirmininkas Robertas Slavikas, suminėdamas jos minusus ir plusus. Mokinių akimis minusas tas, kad mokykla kaime ir moksleiviai turi gyventi uždara gyvenimą. Jei būtų bent daugiau mokinių, būtų galima daugiau ką ir suorganizuoti. Maistas pakankamas. Pramokstama lietuvių ir vokiečių kalbų žodžiu ir raštu, išeinamas vokiečių gimnazijų kursas, o mokiniai iš JAV-bių išeina ir savo mokyklų kursą. Gyvenant bendrabuty su draugais, gerai susipažįstama su lietuvių gyvenimu tuose kraštuose, iš kurių jie atvykę.

Meninėje programoje gražiu dainavimu pasireiškė Violeta Hermanaitė iš Müncheno. Ji atliko penketą St.Šimkaus, Bačinsko ir kitų komponuotų lietuviškų dainų. Prof.dr.Vytenis M.Vasyliūnas, akompanavęs solistei, solo paskambino J.Gruodžio 2-ąją fortepijono sonatą. Antru išėjimu Violeta parancūziškai padainavo Dalilos ariją iš Saint Sains operos "Samsonas ir Dalila" ir Mignon ariją iš to pat pavadinimo Thomas operos.

K.Radzevičius nuoširdžiai dėkojo minėjimo programos atlikėjams ir jo ruošėjams, ypač A.Jurgaičiui ir skanias vaišes paruošusiai Januškienei bei jos talkininkėms, o taip pat vertingų loterijos laimikių (televizoriaus ir fotografijos aparato, laikrodžių ir kitų vertingų daiktų) aukotojams.

Po programos vyko gyvas tombolos bilietų pardavimas, laimikių traukimas ir vaišės.

H a n n o v e r

Nepriklausomybės šventę Hannoverio lietuviai atšventė vasario 21. Šv.mišias Šv.Kristupo bažnyčioje aukojo kun.V.Šarka, vargonavo prof.V.M.Vasyliūnas.

Netoliese esančioje Laisvalaikio namų salėje, papuoštoje Lietuvos bei Vokietijos vėliavomis ir vyčiu, minėjimą atidarė Vokietijos LB Valdybos įgaliotinis Žem.Saksonijos kraštui kun.dek.V.Šarka ir pasakė kalbą, sveikindamas garbinguosius svečius. Vasario 16 istoriją nušvietė Vanda Herbshtienė lietuviškai ir Regina Hennigaitė vokiškai. Ilgesnes sveikinimo kalbas pasakė Lietuvos vokiečių sąjungos pirmininkas A.Döhring ir latvių vardu kalbėjęs dr.J.Bračs. Užsieniečių pabėgėlių organizacijos vardu sveikinimo žodį tarė G.Djurič.

10 estradinės muzikos dainų su pasisekimu padainavo solistė Violeta Rakauskaitė. Jai atsikvėpimo valandėlę suteikė prof.V.M.Vasyliūnas, paskambindamas G.Muffat "Pasqualia". Menininkai apdovanoti gėlėmis.

Plokštelių muzika rūpinosi buv.Vasario 16 gimnazijos mokinys Algis Pralis (Prah). Šokiams grojo Jonas Jakobas. Valgį ir gėrimus tiekė namų kantina.

Tai buvo vienas šauniausių paskutiniaisiais metais Hannoverio ruošų renginių.

S t u t t g a r t

Lietuvos nepriklausomybės atstatymo metines paskutinieji paminėjo švabų sostinės lietuviai. Kovo 8-tą 14 val. Kolpingo namų koplyčioje ekumenines pamaldas atlaikė kun.K.Senkus ir kun.Fr.Skėrys. Buvo giedamos evang. ir katal. liet. giesmės. Pamoksle kun.Fr.Skėrys ryškino laisvės sampratą, pirmumą teikdamas vidinei laisvei, t.y. būti laisvam nuo blogų įpročių, nuo nuodėmės. Reikalaudami savo tėvynei laisvės, turėtume stengtis išsilaistyti nuo to, kas žemina ir žlugdo žmogų fiziškai ir dvasiškai. Tikra laisvės sampratą pateikia Evangelija - tiesa padarys jus laisvais.

Kun.Senkus perskaitė popiežiaus Jono Pauliaus II pamokslą, kurį jis š.m. kovo 5 pasakė lietuviškai (skaitydamas iš rašto) Lietuvių kankinių koplyčioje Šv.Petro bazilikos požemiuose. Lietuvių šv.Kazimiero kolegijos 35-rių metų sukakties proga Šv.Tėvas tą dieną su 20 su viršum dvasiškių (vyskupais Marcinkum ir Deksnium, prel.Bačkium ir kit.) aukėjo šv.mišias. Jo lietuviškas pamokslas truko 6 minutes. Visus pamaldų dalyvius pasveikino asmeniškai, paspausdamas kiekvienam ranką ir įteikdamas po porą rožinių.

15,45 val. Kolpingo namų salėje, išpuoštoje gėlėmis, lietuvių ir vokiečių vėliavomis bei vyčiu, minėjimą pradėjo dr.Jonas Norkaitis. Jis perskaitė Vidaus reikalų ministerio G.R.Baum raštą Vasario 16 gimnazijai, kuriuo patvirtinamas vokiečių vyriausybės išsipareigojimas remti mažumų pastangas išlaikyti savo kultūrinį paveldėjimą, ir aukštųjų Stuttgarto vokiečių pareigūnų sveikinimus. Žodžiu sveikino estų atstovė Aita Kalniņš, latvių - Aleksander Burmeisters, Vokiečių-pabaltiečių draugijos - Dr.Dahmen. Atsilankė ir Lietuvos vokiečių draugijos atstovas Wilde.

Savo kalboje dr.Norkaitis kėlė klausimą - ar galima tikėtis, kad Lietuva netolimoje ateityje atgaus laisvę - ir davė nelabai optimistišką atsakymą. Jo manymu, sovietų hegemonija pasaulyje plėsis. Komunizmui plisti padeda vakariečiuose vyraujančios destruktivinės jėgos, tendencija išlaikyti status quo, pramoninkų parama Sovietų Sąjungai.

Kalbėtojas pasveikino salėje esantį savanorį kūrėją Kazimierą Gaidį.

Vasario 16 gimnazijos direktorius Jonas Kavaliūnas savo paskaitoje kalbėjo apie Vasario 16 akta, apie dabartinę padėtį Lietuvoje ir čia ir apie mūsų viltis atgauti laisvę. Lietuvos nepriklausomybės atstatymo paskelbimas 1918 Vasario 16 buvo ilgos tautinio atgimimo raidos vaisius. Per praėjusį karą Lietuva neteko 1/3 gyventojų. Po karo prieauglis perpus sumažėjo ir dar mažėja dėl okupacijos atnešto girtavimo, moralinio pakrikimo ir sumaterialėjimo. Išeivija apnykusios tos pačios negerovės plius nutautimas dėl savo žemės neturėjimo po kojų. Bet krašte vyksta kietą kovą už tautinį ir religinį išlikimą. Pasipriešinimo sąjūdis auga, ypač jaunime. Išeivija irgi kiek galėdama priešinasi nutautimui. Vienas jo pavyzdžių - Vasario 16 gimnazija, švenčianti 30 metų jubiliejų. Ragino tėvus siųsti savo vaikus. Mūsų mokykla atidaro jaunimui duris į savo tautą ir į gražesnę ateitį.

Meninę programą atliko Vasario 16 gimnazijos mokiniai. Ją paruošė, vadovavo ir dainas gitara palydėjo mokyt.Joana Vaičiulaitytė, lietuviškai ir vokiškai pranešinėjo Lidija Kairytė. Tautinius šokius akordeonais palydėjo berniukų bendrabučio vedėjas V.Lemkė ir IV klasės mokinyas A.Herbstas. Programa buvo ilga ir įvairi. Į tautinių šokių tarpus vis buvo įjungiamos dainos ir deklamacijos. Su deklamacijomis gimnazistėms nenusileido ir stuttgartiškiai Nėrius ir Mėta Landžiai, dar nepasiekę mokyklinio amžiaus. 11-kos mergaičių chorelis padainavo keturias tėvynės ilgesio dainas, tautinių šokių grupė sušoko 7 šokius. Deklamavo M.Gaižauskaitė ir T.Huber.

Meninės programos vadovei mokyt.J.Vaičiulaitytei padėkota žodžiais ir gėlėmis. Sugiedotas tautos himnas.

Dalyvavo apie 80 asmenų. Besišnekučiuojant prie puoduko kavos su pyragais, dalis svečių išsiskirstė į namus, o kita dalis pasiliko kartu pavarčienauti ir pabendrauti iki 20 val.

R o m u v a

Vasario 27 gimnazijos svečių kambary per 20 asmenų dalyvavo idomioje vakaronėje su rašytoju Algirdu Landsbergiu. Su svečiu supažindino VLB Romuvos apylinkės pirmininkas Arminas Lipsys.

Kalbėdamas gyvai ir su humoru, svečias pasakojo, kaip jaučiasi pristatomas klausytojams ir kopdamas į kalbėtojo tribūną. Apibūdino ir savo kolegas Nagį, Andriekų, Gustaitį ir kitus, kaip jie pradeda savo rečitalius ir jų poveikį publikai. A Landsbergis laisvai, su aktoriaus manieromis (prisipažino norėjęs būti artistu) paskaitė ištraukų iš savo kūrinių "Penkių stulpų turgaus aikštėje" (gėles atnešusio berniuko susitikimą su aklu elgeta), "Šventojo narvo" (mons.Ragaičio pokalbį su kun.Semėnu), melotragikomedijos "Paskutinio pikniko" ir istorinės (XVI a.) fantastinės Lietuvos "Gluosniai vėjuje" (angelo pokalbį su virėja Paulyte virtuvėje).

Pradėdamas laisvą pašnekesį, rašytojas pasipasakojo, kad į Romuvą užsuko grįždamas iš 4 dienas trukusios PEN konferencijos Kopenhagoje, kur buvo atstovaujami netoli 40 kraštų. Ten susitikęs ir turėjęs draugiškus pokalbius su lenkais (jie didžiuojasi Česlovu Milašium, bet neužmiršta, kad yra lietuviškos kilmės), kinais, vengrais, jugoslavais ir kit. Rytų vokiečiai ir bulgarai vaidino sovietų garsintuvų vaidmenį. Sovietai nėra PEN narys. Įstojimo į šią pasaulinę rašytojų organizaciją sąlyga jie stato pašalinimą iš jos latvių ir estų, kurie dar prieš karą yra į PEN įstoję ir dabar tebedalyvauja per savo išeivijos rašytojus. Lietuviai nėra buvę ir dabar nėra PEN nariai. Jos konferencijose dalyvauja, atstovaudami rašytojams išeiviams.

Kai kurie konferencijos dalyviai (pav.lenkai) žinojo apie lietuvius kovotojus už žmogaus teises, pav. Viktorą Petkų.

PEN yra sudariusi kalinamų rašytojų komitetą, kuris rūpinasi įvairiuose kraštuose suimtais kūrėjais dėl jų pažiūrų nesiderinimo su režimo pažiūromis. Atskirų kraštų PEN klubai adoptuoja įkalintus rašytojus. Viktorą Petkų savo garbės nariu išrinko skotų ir JAV-bių PEN klubai. Į kalinamų rašytojų sąrašus įtrauktas Antanas Terleckas. Norima įtraukti Jašmantą, Pečeliūną ir Sasnauską. Kovotojų už žmogaus teises tarptautinė globa apsaugo rašytojus nuo visiško persekiotojų su jais nesiskaitymo.

Prof.Landsbergis vakarotojų buvo ilgai klausinėtas, kaip jis rašo savo veikalus, kokie pergyvenimai bei pastebėjimai daugiausia itakos yra padarę į jo kūrinius ir pan. Neliko nepalieti ir tokie klausimai, kaip lietuvių literatūros išėjimas į tarptautinius vandenis. Galop rašytojas išsidavė rašas didelį romaną ir manąs daugiau atsidėti novelėms. Į šį žanrą ketinąs įsijungti, nes laiką jį reikšmingu ir sunkiu kūrybos lauku.

Vasario 28 gimnazijos valgykloje VLB Romuvos apylinkės valdyba suruošė šaunų k a r n a v a l ą - Užgavėnes. Vakare į margai išpuoštą salę susirinko apie 70 užgavėniškai apsirengusių tautiečių, atsigabenusių įvairių maisto gaminių ir gėrimų. Atsilankė ir rašytojas A.Landsbergis. Grojo poros žmonių kapela iš Darmstadto. Kai į ją įsijungė Rič.Baliulis, M.Landas ir V.Lemkė su akordeonais, susidarė tikras orkestras. Medicinos profesorium persirengęs kun.Dėdinas tikrino sveikatą ir skaitė paskaitą apie tai, kaip funkcionuoja žmogaus organai. Savo gimtadienį atšventė dr.O.B.Šreifelienė. Jai buvo sugiedota Ilgiausių metų ir stiprių vyrų pakėlėta iki lubų. Solenizantė pavaišino visus šampanu, dešromis su kopūstais ir kava su tortais. Šokant ir dainuojant, buvo linksminama gerokai iki po vidurnakčio.

S a l z g i t t e r

Visuotinis LB apylinkės narių susirinkimas vadovybei perrinkti įvyko š.m. kovo 7. Naujai išrinkti ir taip pasiskirstė pareigomis: pirmininkas Antanas Kairys, sekretorius Julius Gucaitis, kontrolieriai Petras ir Adolfas Gucaičiai.

M Ū n c h e n

LB apylinkės sekretorė Alina Grinienė supažindino su rašytoju Algirdu Landsbergiu tautiečius, š.m. kovo 7 susirinkusius į Susitikimo namų biblioteką pasiklausti jo naujosios kūrybos. Svečias su jam būdingu aktorišku raiškumu paskaitė ištraukų iš naujojo romano apie Muncheną, iš "Šventojo narvo" dramatos, iš melotragikomedijos "Paskutinis piknikas" ir iš premijuoto novelių rinkinio "Muzika įžengiant į neregėtus miestus".

Po rečitalio vykusiamе gyvame pokalby su klausytojais rašytojas atsakė į klausimus apie savo kūrybos procesą ir sąlygas, apie kritikos ir klausytojų atsiliepimus, apie galimybes kurti svetur. Jaunieji klausytojai skundėsi, jog nėra autoritetų, kurie vadovautų pirmiesiems kūrybiams bandymams ir juos skatintų. Taip maloniai besikalbant, gražiai ir prasmingai prabėgo šeštadienio vakaras.

A p l i n k r a š č i a i

Redakciją pasiekė trijų LB apylinkių Vasario 16 proga išleisti gražiai apipavidalinti aplinkraščiai. Stambiausias M Ū n c h e n o apylinkės (Nr.2) šešių puslapių kvietimas į Vasario 16 minėjimą, mintys Vasario 16 proga; kaip pr. metais Trakuose paminėta Vytauto Didžio, 550 metų mirties sukaktis (iš Lietuvos Kat.Bažn.Kronikos 46 Nr.), vietos kronika, apylinkės narės Ederienės laiškas iš Kenijos ir nuotraukos iš vargo mokyklos.

M e m m i n g e n o apylinkės š.m.sausio 26 aplinkraštis, pasirašytas pirmininko K.Radzevičiaus, pateikia minčių apie Vasario 16, skelbia šiuos metus Vasario 16 gimnazijos metais ir kviečia į Vasario 16 minėjimą.

R o m u v o s apylinkės aplinkraštis (Nr.1) pradedamas leisti tikintis, kad jis "gal ir suartins mūsų narius ir sustiprins apylinkės veiklą". Turiny - apylinkės kronika. Iš jos tarp kitko sužinome, kad šios apylinkės nariai renkasi į Vasario 16 gimnaziją kas antrą kiekvieno mėnesio sekmadienį 15 val. Pavasarį bus iškyla prie Reino, o vasarą įvyks dar viena iškyla.

----- xXx -----

V A S A R I O 16 G I M N A Z I J O J

V a s a r i o 16 - o j i

gimnazijai yra ne tik Nepriklausomybės šventė, bet ir jos vardadienis. Tą dieną gimnazija pradėjo iškilmingu mūsų trispalvės pakėlimu. Asistuojant uniformuotoms skautėms ir mokiniams bei mokytojams giedant Lietuvos himną, vėliava pamažu pakelta į stiebo viršūnę, kur ji plevėsavo visą dieną.

Iškilmingas šv.mišias gražiai išpuoštoje pilies salėje aukėjo gimnazijos kapelionas kun.J.Dėdinas. Pradėdamas pamaldas jis paaikškino, kokia brangi ši diena visiems lietuviams, o ypač šiai mokyklai, turinčiai Vasario 16 vardą. Visos šv.mišių maldos buvo prašymai laisvės tėvynei ir sėkmės šiai mokyklai, ugdant savąjį atžalyną gerais lietuviams ir dorais žmonėmis. Darniai skambėjo liet.giesmės.

Gimnazijos patalpose buvo suruošta Vilniaus architektūros parodėlė. Pamokos vyko tik nuo 10 val iki pietų. Pertraukų metu per garsintuvus buvo grojama liet.liaudies muzika. Per pamokas lietuviai mokytojai priminė mokinįams herojiškus mūsų praeities ir dabarties momentus.

Per pietus visi pavaišinti Irenos Natkevičienės dovanotu šokoladu. Tai buvo jos sveikinimas Vasario 16 proga ir padėka už sveikatos linkėjimus bei maldas operacijos metu.

Vakare pilies salėje klausytojai buvo nukelti į legendinę Žemaitiją. Mokytojas A. Krivicko parašytus tekstus apie Alkos kalną, Šatriją, Godingą, Birutės kalną, Jūrą ir Kastytį prie žvakės šviesos vaidindami skaitė gimnazijos scenos mėgėjų būrelio nariai mokinės-iai. Scenos vaizdelį autorius pavadino "Žemaičiai duoda garo".

R a š y t o j a s A l g i r d a s L a n d s b e r g i s

keturias dienas viešėjo Romuvoje. Vasario 28 ir kovo 2 jis buvo susitikęs su mokiniais. Vasario 28 aiškino jiems apie novelę, o kovo 2 apie dramą ir supažindino su pagrindžio spauda Lietuvoje.

K U R A T O R I J O S N A R I Ų S U V A Ž I A V I M A S

įvyko 1981 vasario 28 gimnazijos patalpose. Jį atidarė Kuratorijos valdybos pirmininkas tėvas Alf. Bernatonis. Dalyvavo tėv. A. Bernatonis, J. Barasas, J. Kavaliūnas, M. Landas, kun. Br. Liubinas, Eug. Lucienė, dr. J. Norkaitis, kun. Fr. Skėrys, A. Šmitas ir J. K. Valiūnas. Į Kuratoriją įėjo naujas narys - Pasaulio LB Valdybos atstovas kun. Br. Liubinas ir išėjo savo katedciją baigęs rinktas narys Jurgis Barasas. Suvažiavimui pirmininkavo dr. J. Norkaitis, sekretoriavo M. Landas.

Pranešimus pateikė Kuratorijos valdybos pirmininkas tėv. Alf. Bernatonis, gimnazijos direktorius J. Kavaliūnas, išdininkas A. Šmitas, kontroljeriai dr. J. Norkaitis bei J. K. Valiūnas ir Pedagoginės komisijos vardu - dr. J. Norkaitis.

Tėv. Alf. Bernatonis painformavo, kad šiais metais yra 20 mokytojų (pernai 24), kurių 11 pilnai įdarbinti ir 9 dirba dalinį laiką, kai kurie tik porą valandų į savaitę. Taip pat dirba 11 tarnautojų ir darbininkų. Gimnazija turi rūpesčių, bet bendra nuotaika nuoširdi ir darbinga.

Direktorius J. Kavaliūnas savo pranešime apibūdino gimnazijos padėtį, daromas pastangas mokymo lygiui kelti, bendrabučių tvarkai gerinti, tėvams ir visuomenei informuoti, norint turėti daugiau mokinių ir gauti gausnes visuomenės bei lietuviškųjų institucijų paramą. Palaikomi artimi ryšiai su tėvais, geri santykiai su BALFu, Lietuvių fondais, PLB Valdyba ir atskirų kraštų Lietuvių bendruomenėmis. Lankantis Vokietijos LB apylinkėse, visur buvo jaučiamas noras gimnazijai visomis išgalėmis padėti. Išsiaiškinti su BALFu finansinės atskaitomybės reikalai, visiems aukotojams stengiamasi tuojau pasiūsti pakvitavimus.

PLB pirmininkas V. Kamantas paragino visų kraštų Lietuvių bendruomenes remti gimnaziją, JAV-bių LB pirmininkas V. Kutkus ir Vidurio Vakarų apygardos pirmininkas K. Laukaitis kreipėsi raštu į visas LB apylinkes, kad organizuotų gimnazijai paramą, o BALFo pirmininkė M. Rudienė be reguliarios mėnesinės paramos pažadėjo rūpintis ir stipendijomis mokiniams. Remia gimnaziją Kanados, Kolumbijos, Australijos ir kitų kraštų lietuviai. Tokiu būdu visuomenės dėmesys gimnazijai didėja, didėja ir parama.

Išdininkas A. Šmitas pateikė 1980 pajamų ir išlaidų apyskaitą ir 1981 sąmatą. 1980 gauta ir išleista 1.025.117,--DM ir 1981 sąmatoj numatyta 1.052.093,--DM. Didžiąją dalį, apie 3/4, išlaidų dengia vokiečiai (Federacinė ir Baden-Württembergo vyriausybės, katalikų vyskupai, evangelikų Bažnyčia), o kitą dalį tenka sudėti tėvams ir lietuvių visuomenei. Pernai gauta iš liet. visuomenės 71.877,--DM (per BALFą 33.908,--DM ir 37.969,--DM iš kitų aukotojų). Ateinančiais metais reikėtų gauti 153.867,--DM, nes kainos labai pakilusios. Norint, kad gimnazija išsilaikytų, reikia jai didesnio liet. visuomenės dėmesio ir paramos.

Suvažiavimas priėmė 1980 apyskaitą ir atleido Kuratorijos valdybą nuo atsakomybės. Taip pat priėmė ir 1981 bei 1982 sąmatas.

Dr. J. Norkaitis padarė pranešimą Pedagoginės komisijos vardu. Lankėsi gimnazijoje, mokytojų pamokose. Išpūdis esąs labai pozityvus. Kun. Fr. Skėriui pasitraukus iš Pedagoginės komisijos, jo vieton išrinktas kun.

Br.Liubinas.

Aptarus berniukų bendrabučio remonto, galimo perėjimo iš Baden-Württembergo į Hesseno kraštą, darbingas ir darnus suvažiavimas buvo baigtas tą pačią dieną.

L e n a V a l a i t i s (Valaitytės) l a i m ė j i m a s

Buvusi Vasario 16 gimnazijos mokinė Lėna Valaitytė laimėjo varžybas atstovauti Vokietijai Grand Prix d'Eurovision Dubline (Airija) su angliška dainele "Jonny Blue" š.m. balandžio 4. Vokiečių laikraščiai, pranešdami šią žinią, nurodo, kad dainelę iš Lietuvos kilusiai dainininkei Lėnai parašė Bernd Meinunger, sukomponavo Ralph Siegel.

----- xXx -----

ĮSTEIGTAS LIETUVIŲ KULTŪROS INSTITUTAS

Vokietijos LB Valdybos narys kultūros reikalams Vincas Bartusevičius pakvietė aštuonis asmenis svarstyti Lietuvių kultūros instituto steigimą. Š.m. kovo 7 Vasario 16 gimnazijoje susirinko: Vincas Bartusevičius, dr. Kajetonas J.Čeginskas, Jonas Kavaliūnas, dr.Vilius Lenertas, dr.Jonas Norkaitis, Petras Odinis, kun.Augustinas Rubikas ir Andrius Šmitas. Negalėjo atvykti dr.Povilas Reklaitis. Pirmininkavo V.Bartusevičius, sekretoriavo dr.K.J.Čeginskas.

Susirinkusieji svarstė, kokią vietą Lietuvių kultūros institutas galėtų ar turėtų užimti tarp panašių lietuviškosios išeivijos institucijų, jo reikimąsi lietuvių kultūros gyvenime ir kitur.

Priešpiet Lietuvių kultūros instituto steigėjams ir Vasario 16 gimnazijos mokiniams bei lietuviams mokytojams dr.K.J.Čeginskas skaitė paskaitą apie Lietuvos pogrindžio spaudą, pateikdamas jos istorijos apybraižą ir apžvelgdamas dabarties leidinius. Prelegentas šių dienų lietuvišką spaudą išvalgiai suskirstė į oficialią arba nelaisvą ir neoficialią arba laisvą, kuriai priklauso ir pogrindžio spauda. Pasisakė prieš jos vadinimą rusiškų skolinio savilaidine spauda (samizdato vertimas).

Lietuvių pogrindžio spaudos pradžia siekia 1794 (Kosciuškos sukilimo Lietuvos laikinosios vyriausybės atsišaukimas). Jos pėdsakai užtinkami ir Napoleono karų metais. Masiniai lietuvių pogrindžio leidiniai pasirodė Vakaruose po 1831 sukilimo, spausdinami daugiausia lenkų kalba ir gabenami į Lietuvą. Spaudos draudimo laikotarpį 1864-1904 įvyko tikras pogrindžio spaudos suklestėjimas. Ji buvo gaminama ir atgavus spaudos laisvę, ir vokiečių okupacijos metu per I pas.karą. Netgi nepriklausomoje Lietuvoje po 1926 perversmo rodėsi atskiri jos leidiniai. Slaptoji spauda vėl atgijo per I bolševikmetį, suvaidindama labai svarbų vaidmenį. Taip pat ir vokiečių okupacijoje 1941-1944. Po pastarojo karo pogrindžio spaudos leidėjai buvo partizanai. Ir partizaninę kovą sustabdžius 1952, slaptoji spauda buvo leidžiama Lietuvoje ir net Sibire.Naują laikotarpį pradėjo žmogaus teisių sąjūdis. 1972 pasirodė garsioji Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika, kurios iki šiol Vakarus pasiekė 46 numeriai.

Prelegentas vardais suminėjo ir glaustai apibūdino po karo iki šiol pasirodžiusių per 20 leidinių. Prie jų reikia priskirti Helsinkio susitarimų vykdymui remti Lietuvos visuomeninės grupės 26 dokumentus ir Tikinčiųjų teisėms ginti katalikų komiteto 42 dokumentus. Dar daugelis slaptosios spaudos leidinių nėra pasiekę Vakarų ir plačiau nežinomi Lietuvoje. Už šios spaudos gaminimą ir platinimą suimti ir kalinami daugybė tautiečių. Prelegentas išvardijo 24 pavardes, bet jų yra žymiai daugiau. Suimtų vieton stoja nauji.

Popietiniame pasitarime nariai steigėjai vienbalsiai nutarė Lietuvių kultūros institutą steigti. Paruošiamiesiems steigimo darbams atlikti išrinkta laikinė valdyba iš V.Bartusevičiaus, dr.K.J.Čeginsko ir dr.J.Norkaičio.

S u s i o r g a n i z a v o R o m u v o s k a t a l i k a i

K.Barono ir kitų sukviesti, 1981 vasario 8 gimnazijos svečių kambary susirinko apie 20 Romuvos ir Hüttenfeldo gyventojų savo liet. parapijos reikalų aptarti. Vasario 16 gimnazijos kapelionas kun. J. Dėdinas paaikšino, kad konkretus susirinkimo tikslas yra išrinkti Romuvos liet. katal. parapijos tarybą, kuri administruotų parapiją, tvarkytų parapijos lėšas ir rūpintų si pamaldų apipavidalinimu.

Į Romuvos parapijos tarybą išrinkti ir taip pasiskirstė pareigomis: pirmininkė mokyt. Dalia Grybinaitė, vicepirmininkė VII kl. Lidija Kairytė, sekretorius Kazys Baronas, išdininkas Antanas Veršelis, senj., nariai - VIII kl. Robertas Slavikas ir Beatričė Kosik. Tarybai ex officio priklausė ir kun. J. Dėdinas. Renkant tarybą buvo žiūrėta, kad į ją įeitų mokinių mergaičių ir berniukų, mokytojų, Romuvoje ir Hüttenfelde gyvenančių tautiečių atstovai.

Svarstyta, kuo taryba galėtų prisidėti prie iškilmingų pamaldų ruošimo per Vasario 16 ir gimnazijos 30-čio sukakties minėjimą š. m. vasario 21. Daug kalbėta apie giedojimą per pamaldas. Jam vadovauja mokyt. Joana Vajčiulaitytė, vargonauja mokyt. Dalia Grybinaitė.

Po susirinkimo pasivaišinta J. Lemkienės ir H. Baronienės keptais pyragais ir kun. J. Dėdino vyneliu.

M I R U S I E J I

K a z y s BALNYS, VLB Düsseldorfo apylinkės sekretorius, mirė 1980 gruodžio 17. Palaidotas gruodžio 22 Düsseldorf-Itter kapinėse. Laidojimo apeigas atliko tėv. dr. Konst. Gulbinas. Atsisveikinimo žodį tarė apylinkės pirmininkas M. Valaitis. Velionis buvo išsilgęs Lietuvos, bet sovietai nedavė leidimo apsilankyti. Ant kapo užberta Lietuvos žemės ir sudėta per 30 vainikų. Dalyvavo apie 150 žmonių. Buvo gimęs 1918 gegužės 1 Putriškių k., Žaslių valsč.

P e t e r P a u l NAHM, Dr., mirė 1981. I. 15. Palaidotas sausio 22 Lorch/Rheingau. 1953-1967 buvo Federac. vidaus reikalų ministerijs vice-ministeris tremtinių, pabėgėlių ir karo invalidų reikalams, tvarkė užsieniečių pabėgėlių globą ir įjungimą į vokiečių ūkio ir kultūros gyvenimą. Vokietijos LB Valdyba pasiuntė našlei užuojautą.

L a i m u t ė SCHURER-Nern mirė 1981. I. 6 Kirchheim Teck'e. palaidota sausio 21 to paties miesto Waldfriedhof kapinėse. Velionė yra lankiusi Vasario 16 gimnaziją. Į laidotuves buvo nuvykę ir Vasario 16 gimnazijos atstovai - Eug. Lucienė su dviem mokiniiais, apsirengusiais taut. drabužiais. Jie padėjo ant kapo gėlių, perrištų taut. spalvų kaspinu. Velionė mirė sulaukusi vos 31 metų amžiaus. Liko našlys vyras Winhart ir 11 metų dukrelė Larisa bei kiti giminės.

N u m a t o m i r e n g i n i a i

Balandžio 3-5 LIETUVIŲ LITERATŪROS SAVAITGALIS Annaberge. Bus aptariami moderniosios lietuvių poezijos pavyzdžiai. Norintieji dalyvauti prašomi kreiptis į kun. J. Urdzę (Annaberger Str. 400, 5300 Bonn 2).

Balandžio 4 DVI GUBA ŠVENTĖ DORTMUNDE. Nordrhein-Westfalijos liet. atstovybė ir VLB Dortmundo apylinkė ruošia Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo 63-jų metinių ir Dortmundo lietuvių sąjungos 60 metų sukakties minėjimą, kuris įvyks Dortmund-Körne, Körner Hellweg 76, Bürgerhaus'o restorano patalpose. Pamaldos 17 val. Po jų - programa ir šokiai. Kviečiami visi.

Gegužės 9 Hüttenfeldo lietuvių ir vokiečių katalikų parapijų komitetai vietos Bürgerhaus'o salėje rengia MOTINOS DIENOS minėjimą. Meninė programą atliks lietuviai ir vokiečiai. Lietuviams atstovaus solistė Violeta Hermanaitė iš Müncheno ir Vasario 16 gimnazijos taut. šokių grupė. Po programos bus šokiai, grojant smagiam orkestrui, turtingas bufetas, loterija ir kit. Maloniai kviečiami dalyvauti visi.

Liepos 26 - rugpjūčio 2 Vokietijos lietuvių jaunimo sąjunga ruošia EUROPOS LIETUVIŲ JAUNIMO STOVYKLĄ Vasario 16 gimnazijoje Hüttenfelde. Stovyklos tema - Lietuviški liaudies papročiai. Stovyklautojų amžius - nuo 16 metų. Registruotis iki birželio 30 pas Kestutį Ivinskį, Opperler Str.61, 5300 Bonn 1, Vak.Vokietija. Pragyvenimas stovykloje - 150 DM. Į ją VLJS Valdyba mielai kviečia europietiška ir neeuropietiška liet. jaunimą. Tie, kurie domisi, galės važiuoti į 28-tą Europos lietuviškųjų studijų savaitę Prancūzijoje netoli Paryžiaus.

Liepos 3-5 Vasario 16 gimnazija rengia visų ją lankusių ir joje dirbusių suvažiavimą su šeimomis. Numatyta plati programa.

Rugpjūčio 2-9 XXVIII EUROPOS LIETUVIŠKŲJŲ STUDIJŲ SAVAITĖ Chantilly-Gouvieux, apie 40 km nuo Paryžiaus. Dvi kategorijos kambarių: vienam asmeniui 410 DM ir 500 DM savaitei, dviems asmenims 290 ir 350 savaitei ir trims asmenims ca.250 DM savaitei. Visi kambariai su dušais. Registracijos mokesčiai - 50 DM, jaunimui 20 DM. Registruotis pas Madame Ž.Klimas 14, rue Oudinot, 75007 Paris. Tel.734-56-66. Programa bus paskelbta.

Liepos 19 - rugpjūčio 9 LIETUVIŲ VAIKŲ VASAROS STOVYKLĄ Romuvoje, Hüttenfelde. Už vieną vaiką mokama po 10 DM, už antrą po 8 DM ir už trečią tos pačios šeimos vaiką po 6 DM per dieną.

INFORMACIJOMS leisti aukoto:

Wladimir de Castro iš Mainzo, Veronika Sutkienė iš Bad Kreuznacho ir dr.med.Stasys Šereika iš Queidersbacho po	200 DM
Viktoras Sutkus iš Bad Kreuznacho	150 "
Simas Veiverys iš Kaiserslauterno	120 "
Prof.dr.Vytenis M.Vasyliūnas iš Lindau	100 "
El.ir J.Kairiai iš Müncheno, Jonas Naruskas iš Wolfsteino ir Nina Dolles iš Lauingeno po	50 "
Jurgis Pyragas iš Lübecko	48 "
Dr.Vilius Lenertas iš Stegeno	42 "
Sof.Laukaitienė iš Müncheno ir Vyt.Deveikis iš Heidesheimo po	40 "
Vl.Staliauskas iš Darmstadto ir Ad.Pračkys iš Weideno po	25 "
Jadvyga Černiauskienė iš Lebenstedt-Salzgitterio	26 "
Kazimieras Noreika iš Konstanco	24 "
A.Gučaitienė iš Lebenstedto, Gen.Harnerienė iš Andernacho, Petra Rajauskienė iš Hamburgo ir Bern.Budreika iš Hüttenfeldo po	20 "
Aloyzas Janusevičius iš Darmstadto	14 "
Dr.P.Reklaitis iš Marburgo, J.Ivanauskas iš Netpheno, J.Stravinskas iš Limburgo, J.Benetis iš Darmstadto po	10 "
Albina K.Lipčienė iš New Haveno, USA	US \$ 25 "
Dr.med.Vyt.Gruzdys iš Euclido " "	" " 10 "
Jonas Struoginis iš Londono (Anglija)	anglų svarų 10 "
Ačiū.	

Patikslinimas

INFORMACIJŲ Nr.9/10-1980, psl.13 žinutėje "Užbaigtas A.Makutėno kapo tvarkymas" įsibrovė klaida, kurią maloniai prašome atitaisyti. LABDAROS Draugija nei lėšomis, nei darbu nėra prisidėjusi prie a.a.A.Makutėno antkapio pastatymo.Minėtos 728,--DM buvo surinktos velionio draugų ir nusiųstos antkapio pastatymo organizatoriui M.Andrijaičiui su padėka už jo rūpestį. Su pagarba Z.Glemžienė

Tvarkoma Romuvos kūdra

Rič.BALIULIS (2000 Hamburg 65, Ohlendiekskamp 9, tel.040-6029606) ir Albinas GRUNWALDAS (6840 Hüttenfeld, Lorscher Str.1) pradeda šį pavasarį tvarkyti Romuvos parko kūdrą ir žada užveisti žuvų. Kas norėtų darbu ar naudingais patarimais prisidėti prie šio užmojo įgyvendinimo, prašome kreiptis į šiuos asmenis.